

Ks. Franciszek Jabłoński

KLERYCKA DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ MISJI W ŚWIETLE ROKU WIARY

Wprowadzenie	170
1. Wczytywanie się w bieżący głos Kościoła	171
2. Trójca Święta – źródłem świętości i misyjnego zaangażowania	174
3. Rok Wiary wezwaniem do angażowania się z większą odwagą i zapalem w <i>missio ad gentes</i>	176
4. Misje <i>ad gentes</i> paradygmatem nowej ewangelizacji	178
5. Sługa Boża Paulina Jaricot – wzór odważnego wyznania wiary i głoszenia z odwagą Chrystusa	181
6. Wskazania dla kleryków	184
Zakończenie	187
Bibliografia	188

Wykład wygłoszony podczas 46. Sympozjum Misyjnego Kleryków,
5-8 lipca 2012 r. w Warszawie

Wprowadzenie

Rok Wiary rozpocznie się w Kościele powszechnym 11 października 2012 r., w pięćdziesiątą rocznicę otwarcia Soboru Watykańskiego II (11.10.1962 r.) oraz 20 lat od opublikowania *Katechizmu Kościoła Katolickiego* (11.10.1992 r.), a zakończy się 24 listopada 2013 r. w Uroczystość Chrystusa Króla Wszechświata. Wcześniej podobny Rok Wiary

został ogłoszony przez Pawła VI w 1967 r., w 1900. rocznicę męczeńskiej śmierci Apostołów Piotra i Pawła (por. *Porta fidei*, 4)¹.

To wydarzenie stało się podstawą do rozważań nad działalnością kleryków na rzecz misji oraz do jej intensyfikacji i poszerzania inicjatyw.

Punktem wyjścia będzie analiza bieżących dokumentów Kościoła i papieskich wypowiedzi. Następnie zostanie ukazane podłoże działalności na rzecz misji i wynikające z niej zadanie dla alumnów seminariów, a szczególnie pracy ogniska czy koła misyjnego.

1. Wczytywanie się w bieżący głos Kościoła

W celu lepszego zrozumienia dokumentów Kościoła rozważanych w niniejszym artykule, na samym początku przyjrzyjmy się ich autorom, pomijając oczywiście samego Papieża.

W Kościele powszechnym misję pasterską pełni Papież przy pomocy dykasterii i instytucji Kurii Rzymskiej, które w jego imieniu służą dobru całego Ludu Bożego. Wśród dykasterii znajdują się m.in. kongregacje i papieskie rady².

Wśród 10 kongregacji, które wspierają Papieża, są m.in.: Kongregacja Ewangelizowania Narodów zajmująca się sprawami misji na świecie; Kongregacja Nauki Wiary, której zadaniem jest szerzenie i strzeżenie nauki o wierze i obyczajach w całym katolickim świecie oraz Kongregacja Duchowieństwa, której zadaniem jest wszystko, co wiąże się „z religijną formacją wiernych, z życiem, dyscypliną, prawami i obowiązkami duchowieństwa, rozmieszczeniem księży i owocną posługą duszpaster-

¹ Benedykt XVI, List apostolski w formie Motu proprio *Porta fidei* ogłaszający Rok Wiary [w:] Benedykt XVI, List apostolski w formie Motu proprio *Porta Fidei* ogłaszający Rok Wiary. Kongregacja Nauki Wiary, Nota zawierająca wskazania duszpasterskie na Rok Wiary, Poznań 2012.

² Por. F. Jabłoński, *Terytoria misyjne w świetle Kongregacji Ewangelizowania Narodów*, Warszawa 2012, 15.

ską³. Obecnie prefektem Kongregacji Ewangelizowania Narodów jest kard. Fernando Filoni, Kongregacji Nauki Wiary – abp Gerhard Ludwig Müller (od 2 lipca 2012), a Kongregacji Duchowieństwa – kard. Mauro Piacenza.⁴

Z kolei spośród 13 Papieskich Rad najmłodszą jest Papieska Rada Krzewienia Nowej Ewangelizacji, powołana 21 września 2010 r., której zadaniem jest poszukiwanie nowych sposobów skutecznego głoszenia Ewangelii. Jej przewodniczącym jest abp Rino Fisichella.

Wśród ważnych dokumentów Kościoła wydanych w ostatnim czasie jest list apostolski Benedykta XVI wydany w formie *motu proprio*, ogłaszający Rok Wiary: *Porta fidei* („Podwoje wiary”) i związana z tym listem Nota Kongregacji Nauki Wiary zawierająca wskazania duszpasterskie na Rok Wiary⁴.

W dniach 7-28 października 2012 r. odbędzie się Synod Biskupów – XIII Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne poświęcone „Nowej Ewangelizacji dla przekazu wiary chrześcijańskiej”. Dokumentami przygotowanymi do tego synodu są: *Lineamenta*⁵ oraz *Instrumentum laboris*⁶.

Każdego roku z okazji Światowego Dnia Misyjnego, który został ustanowiony w 1926 r., w przedostatnią niedzielę października, papież pisze specjalne orędzie. W tym miejscu warto przypomnieć, że na początku autorem apeli i radiowych orędzi na Światowy Dzień Misyjny była Kongregacja Ewangelizowania Narodów – zazwyczaj jej sekretarz. Tak było

³ Tamże, 28.

⁴ Kongregacja Nauki Wiary, Nota zawierająca wskazania duszpasterskie na Rok Wiary [w:] Benedykt XVI, List apostolski w formie Motu proprio *Porta fidei* ogłaszający Rok Wiary. Kongregacja Nauki Wiary, Nota zawierająca wskazania duszpasterskie na Rok Wiary, Poznań 2012.

⁵ Por. Synod Biskupów. XIII Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne, Nowa Ewangelizacja dla przekazu wiary chrześcijańskiej, *Lineamenta*, Watykan 2011: www.vatican.va, 15.06.2012.

⁶ Por. Synod Biskupów. XIII Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne, Nowa Ewangelizacja dla przekazu wiary chrześcijańskiej, *Instrumentum laboris*: www.vatican.va/roman_curia/synod/documents/rc_synod_doc_20120619_instrumentum-xiii_pl.pdf, 27.06.2012.

w latach 1930-1964. Następnie pisanie orędzi na Światowy Dzień Misyjny przejęli od kongregacji kolejni papieże: Jan XXIII, Paweł VI, Jan Paweł II i Benedykt XVI⁷. Papieskie misyjne orędzie na Niedzielę Misyjną 2012 r. Benedykt XVI zatytułował: „Powołani, aby [...] ukazywali blask Słowa prawdy” (PF 6)⁸. Słowa te zostały zaczerpnięte z *Porta fidei*.

Dla animacji misyjnej ważne jest także przemówienie papieża Benedykta XVI do krajowych dyrektorów Papieskich Dzieł Misyjnych w dniu 11 maja 2012 r.⁹

Błogosławiony Jan Paweł II w 1995 r. ustanowił Światowy Dzień Modlitw o Uświęcenie Kapłanów. Ten dzień został wyznaczony na Uroczystość Najświętszego Serca Jezusowego. W tym roku obchodzony był 15 czerwca¹⁰. Na ten dzień kard. Mauro Piacenza skierował specjalny list do kapłanów, który będzie jednym z wyznaczników naszego rozważania.

Podejmując tematy związane z animacją misyjną, nie można pominąć wytycznych zawartych w ogólnopolskim programie duszpasterskim. W roku 2011/2012 Kościół w Polsce podejmuje temat: „Kościół naszym domem”. Program duszpasterski kontynuuje rozpoczęty trzyletni cykl pracy duszpasterskiej Kościoła w Polsce, w myśl hasła „Kościół domem i szkołą komunii” (por. NMI 43). Po 2011 r. poświęconym wymiarowi wertykalnemu komunii („Komunia z Bogiem”), 2012 r. poświęcony jest wymiarowi horyzontalnemu komunii („Komunia między ludźmi w Kościele, który jest naszym domem”)¹¹. Z kolei przyszły rok duszpasterski 2012/2013 przebiegać będzie pod hasłem: „Być solą ziemi”.

⁷ Por. F. Jabłoński (red.), *Apele i orędzia na Światowy Dzień Misyjny (1930-2010)*, Gniezno 2010; por. F. Jabłoński, *Terytoria misyjne...*, dz. cyt., 91-92.

⁸ Benedykt XVI, *Orędzie na Światowy Dzień Misyjny 2012*, www.vatican.va, 28.06.2012.

⁹ Por. Benedykt XVI, *Przemówienie do krajowych dyrektorów Papieskich Dzieł Misyjnych*, „L'Osservatore Romano” 6(2012)27-29.

¹⁰ Por. Kard. Mauro Piacenza, *List na „Światowy Dzień Modlitwy o Uświęcenie Kapłanów”*, www.srm.gniezno.opoka.org.pl, 22.06.2012 r.

¹¹ Por. F. Jabłoński (red.), *Program Duszpasterski Archidiecezji Gnieźnieńskiej „Kościół naszym domem”*, „Wiadomości Archidiecezji Gnieźnieńskiej”. Wydanie specjalne 2001, 11.

Wczytując się w głos Kościoła, pochylimy się także nad prośbą Centrali Krajowej Papieskich Dzieł Misyjnych, która ogłosiła, że 2012 r. będzie poświęcony słudze Bożej Paulinie Jaricot z okazji 150. rocznicy jej śmierci (1862-2012). Bieżący rok, zgodnie z sugestią Papieskich Dzieł Misyjnych, przebiega pod hasłem „Odwaga głoszenia Chrystusa”. Ma to być „czas lepszego poznania życia i działalności Pauliny”¹².

2. Trójca Święta – źródłem świętości i misyjnego zaangażowania

Kardynał Piacenza we wspomnianym już liście do kapłanów, swoje rozważanie rozpoczął od istotnego pytania o świętość. „Takie jest nasze wspaniałe przeznaczenie – pisze kardynał – nie możemy uświęcić siebie bez pracy na rzecz świętości naszych braci, z kolei praca na rzecz świętości naszych braci nie jest możliwa, jeśli nie poprzedziliśmy jej pracą nad własnym uświęceniem i tej pracy nie będziemy nieustannie kontynuować [...]. Zadać katechumenowi pytanie: «Czy chcesz przyjąć chrzest?» znaczy zapytać go zarazem: «Czy chcesz zostać świętym?»¹³.

„W dniu Święceń Kapłańskich – kontynuuje swoją myśl kard. Piacenza – to samo pytanie z obrzędu chrztu ponownie zabrzmiało w naszym sercu, domagając się raz jeszcze osobistej odpowiedzi; lecz zostało nam zarazem powierzone, abyśmy umieli zadawać to pytanie wiernym, chroniąc jego piękno i bezcenną wartość”¹⁴.

Wstępując do seminarium (zakonu, zgromadzenia), każda osoba podejmuje decyzję wyboru drogi świętości. I chociaż jest to czas weryfikacji dokonanej decyzji z wolą Bożą i wolą Kościoła, to już została

¹² Por. F. Jabłoński, *Paulina Jaricot – odwaga głoszenia Chrystusa*, Gniezno 2012, 10.

¹³ Por. Kard. Mauro Piacenza, *List do kapłanów*, dz. cyt.

¹⁴ Tamże.

rozpoczęta specyficzna droga do świętości, wejście w jeszcze ściślejszą komunie z Bogiem. Stąd czas pobytu w seminarium jest wejściem na tę drogę, na której otrzymujemy wskazówki zawarte w formacji duchowej, intelektualnej i ludzkiej. Wszystkie wskazania zawarte w wymogach seminaryjnych, które uda się klerykowi wypełnić, zostawiają ślad na przyszłe życie kapłańskie lub zakonne. Z kolei wszystkie zaległości i braki w przyszłości będą w zasadzie nie do nadrobienia.

Na tej drodze do świętości kard. Piacenza zachęca do zanurzenia się w *Komunię trynitarną*. „Dzisiejszy świat – pisze kardynał – rozdarty ranami coraz bardziej bolesnymi i niepokojącymi, potrzebuje Boga-Trójcy, a głoszenie prawdy o Bogu jest zadaniem Kościoła”¹⁵.

W Trójcy Świętej znajduje się także uzasadnienie działalności misyjnej. Tak określił to Sobór Watykański II w dekrecie misyjnym: „Kościoł pielgrzymujący jest misyjny ze swej natury, ponieważ swój początek bierze wedle planu Ojca z posłania (*ex missione*) Syna i z posłania Ducha Świętego. Plan ten zaś wypływa «ze źródła miłości», czyli z miłości Boga Ojca” (DM 2).

Stąd, zanurzając się w *Komunię trynitarną*, jednocześnie zanurzamy się w misyjne posłannictwo Kościoła, czerpiąc siłę z miłości Boga.

List apostolski *Porta fidei* rozpoczyna się stwierdzeniem, iż podwoje wiary „wprowadzają nas do życia w komunii z Bogiem”, a to oznacza, że pozwalają nam zanurzyć się bezpośrednio w głównej tajemnicy wyznawanej przez nas wiary: „Wyznawanie wiary w Trójcę Świętą – Ojca, Syna i Ducha Świętego – jest równoznaczne z wiarą w jednego Boga, który jest miłością” (PF 1)¹⁶.

Dzisiaj, tak jak wówczas, Chrystus posyła swoich uczniów na drogi świata, aby głosili Jego Ewangelię wszystkim narodom ziemi (por. Mt 28,19). Poprzez swą miłość Jezus Chrystus przyciąga do siebie ludzi

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

z każdego pokolenia: w każdym czasie zwołuje on Kościół, powierzając mu głoszenie Ewangelii, z nakazem, który zawsze jest nowy (por. PF 7).

W tegorocznym orędziu na Niedzielę Misyjną Benedykt XVI podkreśla, że: „Sobór Watykański II i późniejsze Magisterium Kościoła kładą szczególny nacisk na zadanie misyjne, które Chrystus powierzył swoim uczniom i w które musi zaangażować się cały lud Boży, biskupi, kapłani, diakoni, zakonnicy, zakonnice, świeccy”¹⁷. Rozkaz dany Dwunastu: „Idźcie, głoscie Ewangelię...” dotyczy wszystkich chrześcijan, chociaż w różny sposób (por. EN 13-14).

Tym bardziej że – jak wskazuje *Instrumentum laboris* – „dostrzegamy dziś narastające zamieszanie, które powoduje, że wielu ludzi nie słucha i nie wypełnia misyjnego polecenia Pana (por. Mt 28,19)”¹⁸.

Stąd od wypełnienia tego zadania nie mogą uchylać się ci, którzy przygotowują się do posługi kapłańskiej czy zakonnej w Kościele.

3. Rok Wiary wezwaniem do angażowania się z większą odwagą i zapalem w *missio ad gentes*

Benedykt XVI w liście *Porta fidei* zachęca nas, abyśmy ponownie przekroczyli *Podwoje wiary – Porta fidei*, towarzysząc wszystkim wiernym¹⁹.

Papież wskazał najpierw na potrzebę „odnalezienia drogi wiary, aby coraz wyraźniej ukazać radość i odnowiony entuzjizm spotkania z Chrystusem”, dodając, że „nie możemy się zgodzić, aby sól zwietrzała, a światło było trzymane pod korcem (por. Mt 5,13-16)” (PF 2, 3).

Następnie Papież przypomniał historię naszej wiary. „W tym szcze-

¹⁷ Por. Benedykt XVI, *Orędzie na Światowy Dzień Misyjny 2012 r.*, www.vatican.va, 15.06.2012.

¹⁸ Por. Synod Biskupów. XIII Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne, Nowa ewangelizacja dla przekazu wiary chrześcijańskiej, *Instrumentum laboris*, Watykan 2012, www.vatican.va, 26.06.2012.

¹⁹ Por. Kard. Mauro Piacenza, dz. cyt.

gólnym roku – pisze papież – mamy kierować swój wzrok ku Jezusowi Chrystusowi Jezusowi Chrystusowi, «który w wierze przewodzi i ją wydoskonala» (Hbr 12,2). W Nim, który umarł i zmartwychwstał dla naszego zbawienia, znajdują pełne światło przykłady wiary, które nazwały te dwa tysiące lat naszej historii zbawienia” (por. PF 13). Następnie papież wskazuje na wiarę Maryi. „Przez wiarę Maryja przyjęła słowa Anioła i uwierzyła w zwiastowanie, że stanie się Matką Boga w posłuszeństwie swego oddania (por. Łk 1,38)” (PF 13).

Ze względu na wiarę apostołowie zostawili wszystko, aby pójść za Nauczycielem (por. Mt 10,28) i głosili Ewangelię wszelkiemu stworzeniu (por. Mk 16,15). Ze względu na wiarę uczniowie utworzyli pierwszą wspólnotę zgromadzoną wokół nauki apostołów, na modlitwie, w Eucharystii, pomagając potrzebującym (por. Dz 2,42-47). Z powodu wiary męczennicy oddali swe życie. Ze względu na wiarę kobiety i mężczyźni poświęcili swoje życie Chrystusowi, pozostawiając wszystko, aby żyć w prostocie ewangelicznego posłuszeństwa, ubóstwa i czystości. Ze względu na wiarę mężczyźni i kobiety każdego wieku dali świadectwo swojego bycia chrześcijanami: w rodzinie, w życiu zawodowym, publicznym, w wypełnianiu charyzmatów i posług, do których byli powoływani (por. PF 13).

Papież wskazał również, że ze względu „na wiarę żyjemy także i my: przez żywe rozpoznawanie Pana Jezusa obecnego w naszym życiu i w historii” (PF 13).

Mając przed sobą tak bogatą historię świadków wiary, Benedykt XVI w Roku Wiary zaprasza najpierw do „autentycznego i nowego nawrócenia do Pana, jedynego Zbawiciela świata” (PF 6), następnie do „bardziej przekonującego zaangażowania kościelnego na rzecz nowej ewangelizacji, aby na nowo odkryć radość w wierze i odnaleźć entuzjizm w przekazywaniu wiary” (PF 7), dalej do „zintensyfikowania refleksji na temat wiary, aby pomóc wszystkim wierzącym w Chrystusa w stawaniu się bardziej świadomymi” (PF 8). Owocem takich działań powinno

być publiczne wyznanie *Credo*, które dla chrześcijan pierwszych wieków było codzienną modlitwą (por. PF 8). Papież ma nadzieję, że Rok Wiary wzmocni świadectwo miłosierdzia (por. PF 14) i będzie „coraz bardziej umacniał naszą więź z Chrystusem Panem” (PF 15).

Rok Wiary to także czas, by bardziej zaangażować się w dzieło misyjne Kościoła. Misje są sprawą wiary, która umacnia się, gdy jest przekazywana (por. RMis 11, 2). Jak wskazują *Lineamenta*, brak gorliwości misyjnej jest brakiem gorliwości w wierze²⁰.

We wspomnianym misyjnym orędziu Benedykt XVI podkreśla, że „obchody Światowego Dnia Misyjnego mają w tym roku bardzo szczególne znaczenie. Upamiętnienie 50. rocznicy rozpoczęcia Soboru Watykańskiego II, otwarcie Roku Wiary i Synod Biskupów poświęcony nowej ewangelizacji potwierdzają wolę Kościoła angażowania się z większą odwagą i zapałem w *missio ad gentes*, aby Ewangelia dotarła aż na krańce ziemi”²¹.

4. Misje *ad gentes* paradygmatem nowej ewangelizacji

Dla Jezusa celem ewangelizacji było wprowadzenie ludzi w Jego wewnętrzną relację z Ojcem i Duchem. Sam sposób, w jaki Jezus traktuje ludzi, należy postrzegać jako istotny element Jego ewangelizacyjnej metody. Potrafił On przyjąć wszystkich, nikogo nie dyskryminując ani nie wyłączając: przede wszystkim ubogich, następnie bogatych, obcokrajowców; ludzi sprawiedliwych, prostytutki i publicznych grzeszników. Jezus potrafił dotrzeć do głębi człowieka i zrodzić go dla wiary w Boga, który pierwszy umiłował (por. 1 J 4,10.19). Ewangelizacja w wykonaniu Jezusa prowadzi człowieka w sposób jak najbardziej naturalny ku doświadczeniu nawrócenia (por. *Instrumentum laboris*, 23-24).

Ewangelizacja jest podstawowym obowiązkiem każdego chrześcija-

²⁰ Por. *Lineamenta*, nr 10.

²¹ Por. Benedykt XVI, *Orędzie na Światowy Dzień Misyjny 2012 r.*, dz. cyt.

nina, który przyjął chrzest oraz podstawowym elementem misji Kościoła. Jest mocą, która pozwala Kościołowi dążyć do swego celu: odpowiedzieć na powszechne powołanie do świętości [por. KK 39-40] (por. *Instrumentum laboris*, 11).

Realizacja misyjnego polecenia, które Kościół otrzymał od zmarłego Pana (cf. Mk 16,15), przybierała z czasem coraz to nowe formy i postacie, w zależności od miejsca, sytuacji i okoliczności historycznych (por. *Instrumentum laboris*, 41). W nowych kontekstach: kulturowym, społecznym, migracyjnym, politycznym, rozwoju nauki i techniki, medialnym, gospodarczym i religijnym, w którym przyszło żyć wierzącym, w Kościele podjęto nowy sposób głoszenia Ewangelii nazywany „nową ewangelizacją”. Nowa w swym zapale, w metodach i przejawach (por. *Instrumentum laboris*, 44-67).

Kardynał Tarsicio Bertone po otrzymaniu doktoratu *honoris causa* Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie w dniu 8 czerwca 2012 r., wygłosił w Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego wykład „Rola uniwersytetów katolickich w dziele nowej ewangelizacji”. W pierwszej części swego wystąpienia ukazał koncepcję „nowej ewangelizacji”. „Specyfika nowej ewangelizacji – mówił Sekretarz stanu – odróżnia ją od zwykłych działań Kościoła oraz misji *ad gentes*. Przymiotnik «nowa» nie odnosi się do kolejnych terenów misyjnych – nowych krajów do ewangelizacji ani osób – nowych typów głosicieli Ewangelii, ani też do celów głoszenia Ewangelii. Cel jest zawsze ten sam: zachowywać wszystko, co przykazano (por. Mt 28,19-20). «Nowa» nie oznacza również ponownej ewangelizacji, w pełnym tego słowa znaczeniu, terytoriów już zewangelizowanych. Oryginalność dotyczy sposobu lub formy ewangelizacji”²².

Z kolei *Instrumentum laboris* wyjaśnia, że nowa ewangelizacja nie ozna-

²² Por. Kard. Tarsicio Bertone, *Rola uniwersytetów katolickich w dziele Nowej Ewangelizacji*, www.ekai.pl, 15.06.2012.

cza „nowej Ewangelii”, bo „Jezus Chrystus [jest] wczoraj i dziś, ten sam także na wieki” (Hbr 13,8). Nowa ewangelizacja oznacza adekwatną odpowiedź na znaki czasu, na potrzeby współczesnych ludzi i narodów, na nowe konteksty, ukazujące kulturę, poprzez którą wyrażamy naszą tożsamość i poszukujemy sensu naszej egzystencji (por. *Instrumentum laboris*, 164).

Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć, że wielu wiernych porzuciło praktyki chrześcijańskie i dopuściło się prawdziwej „cichej apostazji”. Kościół nie odpowiedział w sposób adekwatny i przekonujący na wyzwania wspomnianych wyżej kontekstów. Spowodowało to osłabienie dynamizmu wspólnot kościelnych, zagubienie pierwotnego entuzjazmu i osłabienie zapału misyjnego (por. *Instrumentum laboris*, 69).

Papież w swoim przemówieniu do dyrektorów krajowych Papieskich Dzieł Misyjnych podkreślił, że „działanie na rzecz ożywiania i formowania do misji należy do ducha duszpasterskiej troski, bowiem *missio ad gentes* stanowi wzór całej działalności apostolskiej Kościoła”²³. Nowa ewangelizacja to odwołanie się Kościoła do jego pierwotnego misyjnego celu (por. *Instrumentum laboris*, 81). Jak mówił papież Jan Paweł II, „nowa ewangelizacja” oznacza odbudowę chrześcijańskiej tkanki społeczeństwa poprzez odrodzenie tkanki samych wspólnot chrześcijańskich (Chł 34) (por. *Instrumentum laboris*, 83).

Benedykt XVI, dzieląc troskę swoich poprzedników, zwłaszcza Pawła VI i Jana Pawła II uważa, że „należy udzielić właściwych odpowiedzi, aby cały Kościół, odradzając się w mocy Ducha Świętego, zwrócił się do współczesnego świata z nowym zapałem misyjnym, by krzewić nową ewangelizację. Dotyczy ona przede wszystkim dawno założonych Kościołów, ale i wszystkim Kościołom potrzebny jest odnowiony zapał misyjny, wyrażający nowe, ofiarne otwarcie na dar łaski”²⁴.

²³ Por. Benedykt XVI, *Przemówienie do krajowych dyrektorów Papieskich Dzieł Misyjnych*, art. cyt., 28.

²⁴ Por. Benedykt XVI, *List apostolski w formie motu proprio „Ubicumque et semper”*, www.nowaewangelizacja.org/strefa-ewangelizacji/dokumenty-o-nowej-ewangelizacji/

Nowa ewangelizacja dotyczy zatem również Kościołów młodych, zaangażowanych w procesy inkulturacji, wymagających nieustannej weryfikacji, aby udało się przeniknąć kultury Ewangelii, która je oczyszcza i doskonali, a przede wszystkim otworzyć je na jej nowość. Ogólniej rzecz biorąc, wszystkie wspólnoty chrześcijańskie potrzebują nowej ewangelizacji (por. *Instrumentum laboris*, 89), dla których wzorem zapału i aktywności powinna być zawsze gorliwość chrześcijan pierwszych wieków oraz pełne poświęcenia i ofiary głoszenie Ewangelii przez misjonarzy w krajach misyjnych.

Powracający do kraju misjonarze na urlop często podkreślają, że duszpasterstwo w Polsce jest zbyt statyczne i wyczekujące. Brakuje jemu dynamizmu misyjnego, wychodzenia ku człowiekowi i poszukiwania, gdy nie pojawia się w kościele. Dla przykładu: jeden z misjonarzy pracujący w Brazylii – ks. Antoni Bajek (diec. gnieźnieńska) podzielił się kiedyś swoimi metodami pracy z rodzicami dzieci komunijnych. Gdy na zorganizowane spotkanie nie przyszło paru rodziców, w krótkim czasie udał się do nich do domu osobiście. Gdy z kolei nie było ich znowu na kolejnym spotkaniu, uczynił to ponownie. W końcu po dwóch takich interwencjach pojawili się na spotkaniu i powiedzieli: „Przyszliśmy, bo znów będzie nachodził nas Ojciec”.

5. Sługa Boża Paulina Jaricot – wzór odważnego wyznania wiary i głoszenia z odwagą Chrystusa

Paulina Maria Jaricot, sługa Boża, Francuzka, mieszkanka Lyonu, osoba stanu wolnego, żyła w XIX w. Jest inicjatorką Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary wspierającego ewangelizację na całym świecie oraz twórczynią Dzieła Żywego Różańca i Dobrej Książki, ruchu maryjno-misyjnego, którego początkowym zadaniem było ocale-

nie religii we Francji. Paulina łączyła w sobie postawę ewangelicznej Marty i Marii. Jej misyjny zapał wynikał z głębokiego życia wewnętrznego. Paulina M. Jaricot nie mogła sama wyjechać na misje. Stworzyła zatem żywy organizm, wzrastający wśród innych świeckich, którzy także nie mogli wyjechać, jednak przez stałe wsparcie materialne i duchowe skutecznie wspomagali cenną, ewangelizacyjną misję Kościoła. Podkreślała, że misje są sprawą wszystkich ochrzczonych i każdy może być „zapałką, która zapala ogień”. Gorliwie zabiegała o to, by nie działać samemu. Jej zmysł praktyczny prowadził ją do włączania bliskich, tworząc w ten sposób wielkie odgałęzienia solidarności i modlitwy²⁵.

Arcybiskup Savio Hon Tai Fai, Sekretarz Kongregacji Ewangelizowania Narodów, w czasie Międzynarodowej Konferencji pt. „Paulina Jaricot kobieta zawsze obecna (aktualna)” z okazji 150. rocznicy śmierci Pauliny Jaricot w Lyonie, 9 stycznia 2012 r., porównał ją do biblijnego Dawida walczącego z Goliatem. Dla Pauliny tym Goliatem była antyklerykalna rewolucja francuska. Podobnie jak Dawid, Paulina udała się nad „strumień Pisma świętego”, gdzie znalazła pięć gładkich kamieni: modlitwę, miłosierdzie, pokorę, zaufanie Bogu i miłość do Ojca świętego²⁶.

Paulina Maria Jaricot urodziła się 22 lipca 1799 r. Był to czas, w którym Napoleon doszedł do władzy. Została ochrzczona w domu przez ukrywającego się księdza. 16 kwietnia 1812 r. przystąpiła do sakramentów I Komunii św. i bierzmowania. W wieku 17 lat wzięła udział w rekolekcjach wielkopostnych w parafii pw. św. Nicetiusza w Lyonie. Ksiądz Jean Wendel Würtz, wikariusz tej parafii, miał kazanie na temat próżności. Po powrocie do domu postanowiła zmienić swój styl życia. Swoje nowe życie Paulina rozpoczęła od spowiedzi generalnej w sanktuarium Matki Bożej na wzgórzu Fourviere, gdzie 25 grudnia 1816

²⁵ Por. F. Jabłoński, *Paulina Jaricot – odwaga głoszenia Chrystusa*, dz. cyt., 9-10.

²⁶ Tamże.

r. złożyła prywatny ślub czystości. Zrozumiała, że nie ma powołania zakonnego. Pozostała w domu rodzinnym, żyjąc z wyboru w stanie wolnym i w ten sposób realizując swoją drogę do świętości²⁷. „Ostatecznie – napisała w swoich pamiętnikach – wyjawiłam Bogu najskrytsze pragnienie mojej duszy. Uroczyście przyrzekłam, że nigdy nie będę miała innego Małżonka poza Nim”²⁸.

W wieku 18 lat założyła stowarzyszenie młodych robotnic ze swojej dzielnicy. Dwa lata później zainicjowała powstanie Dzieła Rozkrzewiania Wiary. W wieku 27 lat została założycielką Żywego Różańca i Dobrej Książki.

Paulina, mając 35 lat, ciężko zachorowała. Była wówczas bliska śmierci, jednak wkrótce cudownie wyzdrowiała. Dnia 17 kwietnia 1834 r. przyjęła sakrament namaszczenia chorych. Natomiast 26 lutego 1852 r. otrzymała od Komitetu Pomocy dokument zaświadcający, że jest wpisana do rejestru ubogich. Przeżyła 63 lata. Zmarła 9 stycznia 1862 r. o godz. 7.00 rano, w nędzy i opuszczeniu²⁹.

Dnia 25 lutego 1963 r. papież Jan XXIII podpisał dekret ogłaszający heroiczną cnotę Pauliny Marii Jaricot. Tym samym została ona uznana za sługę Bożą.

Stosując pojęcie współczesne, można powiedzieć, że Paulina działała zawsze w myśl zasad personalizmu. Jest to zarówno cecha charakterystyczna jej życia, jak i tajemnica nadzwyczajnego powodzenia Dzieł, które stworzyła³⁰.

System dziesiętny, który stworzyła w dziele Rozkrzewiania Wiary i system piętnastek w dziele Żywego Różańca dawał wymierne efekty:

²⁷ Tamże, 30.

²⁸ P. Jaricot, *Historia mojego życia. Autobiografia duchowa założycielki Żywego Różańca*, Kraków 2011, 81.

²⁹ Por. F. Jabłoński, *Paulina Jaricot – odwaga głoszenia Chrystusa*, dz. cyt., 27.

³⁰ Por. G. Naidenoff, *Paulina Jaricot. Założycielka Dzieła Rozkrzewiania Wiary i Żywego Różańca*, Warszawa 1997, 23.

jedności ludzi w konkretnym celu. Praca w małych grupach i apostołat, który tworzy kolejne grupy. To był jej swoisty geniusz.

6. Wskazania dla kleryków

Papież w swoim przemówieniu do dyrektorów krajowych Papieskich Dzieł Misyjnych powiedział, że z radością popiera projekt Kongregacji Ewangelizowania Narodów oraz Papieskich Dzieł Misyjnych na rzecz Roku Wiary, który „przewiduje światową kampanię w postaci modlitwy różańcowej, która będzie towarzyszyła dziełu ewangelizacji w świecie, a bardzo wielu ochrzczonych pozwoli odkrywać na nowo wiarę i ją pogłębiać”³¹. Stąd alumni, a szczególnie ognisko misyjne powinno włączyć się w tę kampanię. Ważne jest też to, aby stworzyć w seminariach grupy Żywego Różańca. Przykładem może być tutaj seminarium w Kaliszu, gdzie prawie każdy alumn należy do takiej grupy różańcowej.

Wśród wskazań duszpasterskich na Rok Wiary Kongregacja Nauki Wiary zachęca, aby ten rok był okazją do pogłębienia znajomości głównych dokumentów Soboru Watykańskiego II i studiowania *Katechizmu Kościoła Katolickiego*. „W szczególny sposób dotyczy to kandydatów do kapłaństwa”³². Stąd warto na spotkaniach ogniska misyjnego podjąć rozważania nad soborowym dekretem misyjnym *Ad gentes* oraz fragmentami *Katechizmu Kościoła Katolickiego* mówiącymi o misjach (por. KKK 849-856).

Kolejnym wskazaniem jest promocja świadków wiary, czyli świętych i błogosławionych (por. PF 13)³³. W ciągu roku warto zapoznać

³¹ Por. Benedykt XVI, *Przemówienie do krajowych dyrektorów Papieskich Dzieł Misyjnych*, art. cyt., 28.

³² Kongregacja Nauki Wiary, Nota zawierająca wskazania duszpasterskie na Rok Wiary, nr I, 6.

³³ Tamże, II, 5.

się szczególnie z życiorysami patronów misji: św. Franciszka Ksawerego i św. Teresy od Dzieciątka Jezus, a także bł. Teresy Ledóchowskiej – patronki współpracy misyjnej w Polsce. Do grona tych świadków można dołączyć bł. Pawła Manę – założyciela Papieskiej Unii Misyjnej oraz wspomnianej już sługi Bożej Pauliny Jaricot.

W ramach pracy ogniska misyjnego w seminarium warto wziąć pod uwagę następujące wskazania:

– działalność ogniska misyjnego może stać się *Porta fidei*, dla pozostałych współbraci kleryków poprzez żywą działalność ogniska misyjnego i zachęcanie pozostałych braci do włączania się w pomoc na rzecz misji,

– ważne jest, aby w seminarium każdego miesiąca był jeden dzień poświęcony trosce o misje: Msza św. z formularza „O ewangelizację ludów” z kazaniem, w którym rozważana jest Papieska Intencja Misyjna na dany miesiąc; modlitwy w tym dniu w tej intencji oraz w intencji misjonarzy, szczególnie z danej diecezji czy z zakonu; spotkanie ogniska misyjnego,

– spotkanie ogniska misyjnego powinno zawierać stałe elementy: czytanie fragmentu Pisma świętego mówiące o posłaniu misyjnym, wezwania świętych patronów misji, modlitwa według Papieskiej Intencji Misyjnej, permanentna analiza dokumentów o misjach, dyskusja na temat inicjatyw w seminarium, relacja kleryków z pobytu na kongresach i spotkaniach ogólnopolskich czy diecezjalnych, śpiew pieśni z krajów misyjnych,

– zapraszanie do seminarium i na spotkanie ogniska misyjnego misjonarzy oraz tych, którzy już przestali pracować na misjach,

– organizowanie specjalnego spotkania pożegnania dla diakonów należących do ogniska,

– obecność kleryków na ogólnopolskich sympojach dla kleryków, w czuwaniach misyjnych na Jasnej Górze, ogólnopolskich i diecezjal-

nych szkołach animatora misyjnego (niestety obserwuje się niską frekwencję na sympozjach organizowanych w czasie wakacji, w porównaniu z czuwaniem na Jasnej Górze, które odbywają się w ramach roku akademickiego).

– wygospodarowanie sali (pomieszczenia) na spotkania, gdzie będzie znajdowała się biblioteka, gabloty dla eksponatów z krajów misyjnych, zdjęcia patronów misji, założycieli Papieskich Dzieł Misyjnych oraz misjonarzy,

– szczególnym czasem aktywności ogniska powinien być Tydzień Misyjny,

– zapraszanie dyrektora diecezjalnego Papieskich Dzieł Misyjnych na spotkanie ogniska oraz do wygłoszenia prelekcji dla całej wspólnoty seminaryjnej,

– włączenie się w akcję Kolędników Misyjnych w Uroczystość Objawienia Pańskiego lub w inny dzień, odwiedzając mieszkania moderatorów, profesorów oraz kleryków,

– w ramach wizyt w parafiach w ciągu roku akademickiego prowadzenie animacji misyjnej,

– wyjazd członków ogniska do krajów misyjnych w ramach wakacyjnych praktyk pastoralnych,

– prowadzenie kroniki ogniska,

– organizowanie dla wspólnoty seminaryjnej konkursów misyjnych,

– założenie specjalnej strony internetowej lub zamieszczanie na stronach seminarium lub diecezji informacji o pracy ogniska misyjnego³⁴.

³⁴ Por. F. Jabłoński, *Formacja misyjna w Prymasowskim Wyższym Seminarium Duchownym w Gnieźnie* [w:] „Memoriale Domini”. *Księga pamiątkowa dedykowana Księdzu Profesorowi Jerzemu Stefańskiemu w 70. rocznicę urodzin*, Gniezno 2010, 129–146.

Zakończenie

„Być solą ziemi” – to hasło roku duszpasterskiego 2012/2013, które powinno nas skłonić do bliższego przyjrzenia się dotychczasowym owocom naszej wiary i mobilizować do nowego wysiłku świadczenia o naszej miłości do Boga i do bliźnich. Jednym z celów tego programu jest zaakcentowanie roli świadectwa chrześcijańskiej wiary w naszych wspólnotach. Podstawową przestrzenią świadectwa są nasze rodziny, parafie, diecezje czy wreszcie nasza Ojczyzna. Jednak nie wolno nam zapominać, że Kościół jest powszechny, tzn. żyjąc tu i teraz w naszych polskich realiach, jesteśmy także odpowiedzialni za przekaz wiary na terenach misyjnych³⁵.

„Nie bójcie się” – to słowa Pana (por. Mt 14,27) i anioła (por. Mt 28,5), które wspierają wiarę głosicieli, dając im moc i entuzjazm. Te słowa mają się stać słowami nowej ewangelizacji, poprzez którą Kościół ożywiany Duchem Świętym głosi „aż po krańce ziemi” (Dz 1,8) Jezusa Chrystusa, Ewangelię Bożą, aby ludzie uwierzyli (por. *Instrumentum laboris*, 169).

Oby te słowa stały się inspiracją dla każdego kleryka zaangażowanego w dzieło misyjne Kościoła. Odwagi w głoszeniu Chrystusa oraz w podejmowaniu inicjatyw zmierzających do zwiększenia świadomości misyjnej, a także wytrwałości w niesieniu pomocy duchowej i materialnej dziełu misyjnemu, uczmy się od sługi Bożej Pauliny Jaricot.

³⁵ Por. B. Michalski, *Rozpalić zaangażowanie misyjne w parafii* [w:] *Komisja Duszpasterstwa Konferencji Episkopatu Polski, Być solą ziemi. Kościół domem i szkołą komunii*, Poznań 2012, 291–298.

Bibliografia

1. Dokumenty Kościoła

- Benedykt XVI, *List apostolski w formie motu proprio „Ubicumque et semper”*, www.nowaewangelizacja.org/strefa-ewangelizacji/dokumenty-o-nowej-ewangelizacji/ubicumque-et-semper-bxvi/, 18.06.2012.
- Benedykt XVI, List apostolski w formie Motu proprio *Porta fidei* ogłaszający Rok Wiary [w:] Benedykt XVI, List apostolski w formie Motu proprio *Porta Fidei* ogłaszający Rok Wiary. Kongregacja Nauki Wiary, Nota zawierająca wskazania duszpasterskie na Rok Wiary, Poznań 2012.
- Benedykt XVI, Orędzie na Światowy Dzień Misyjny 2012, www.vatican.va, 28.06.2012.
- Benedykt XVI, *Przemówienie do krajowych dyrektorów Papieskich Dzieł Misyjnych*, „L'Osservatore Romano” 6(2012)27-29.
- Kard. Mauro Piacenza, *List na „Światowy Dzień Modlitwy o Uświęcenie Kapłanów”*, www.srm.gniezno.opoka.org.pl, 22.06.2012.
- Kongregacja Nauki Wiary, Nota zawierająca wskazania duszpasterskie na Rok Wiary [w:] Benedykt XVI, List apostolski w formie Motu proprio *Porta fidei* ogłaszający Rok Wiary. Kongregacja Nauki Wiary, Nota zawierająca wskazania duszpasterskie na Rok Wiary, Poznań 2012.
- Synod Biskupów. XIII Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne, Nowa Ewangelizacja dla przekazu wiary chrześcijańskiej, *Lineamenta*, Watykan 2011: www.vatican.va, 15.06.2012.
- Synod Biskupów. XIII Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne, Nowa Ewangelizacja dla przekazu wiary chrześcijańskiej, *Instrumentum laboris*: www.vatican.va/roman_curia/synod/documents/rc_synod_doc_20120619_instrumentum-xiii_pl.pdf, 27.06.2012.

Tarsicio Bertone Kard., *Rola uniwersytetów katolickich w dziele Nowej Ewangelizacji*: www.ekai.pl, 15.06.2012.

2. Opracowania

- Jabłoński F. (red.), *Apele i orędzia na Światowy Dzień Misyjny (1930-2010)*, Gniezno 2010.
- Jabłoński F. (red.), *Program Duszpasterski Archidiecezji Gnieźnieńskiej „Kościół naszym domem”, „Wiadomości Archidiecezji Gnieźnieńskiej”*. Wydanie specjalne 2001.
- Jabłoński F., *Formacja misyjna w Prymasowskim Wyższym Seminarium Duchownym w Gnieźnie* [w:] „*Memoriale Domini*”. Księga pamiątkowa dedykowana Księdzu Profesorowi Jerzemu Stefańskiemu w 70. rocznicę urodzin, Gniezno 2010, 129-146.
- Jabłoński F., *Paulina Jaricot – odwaga głoszenia Chrystusa*, Gniezno 2012.
- Jabłoński F., *Terytoria misyjne w świetle Kongregacji Ewangelizowania Narodów*, Warszawa 2012.
- Jaricot P., *Historia mojego życia. Autobiografia duchowa założycielki Żywego Różańca*, Kraków 2011.
- Komisja Duszpasterstwa Konferencji Episkopatu Polski, Być solą ziemi. Kościół domem i szkołą komunii*, Poznań 2012.
- „*Memoriale Domini*”. Księga pamiątkowa dedykowana Księdzu Profesorowi Jerzemu Stefańskiemu w 70. rocznicę urodzin, Gniezno 2010.
- Michalski B., *Rozpalić zaangażowanie misyjne w parafii* [w:] *Komisja Duszpasterstwa Konferencji Episkopatu Polski. Być solą ziemi. Kościół domem i szkołą komunii*, Poznań 2012, 291-298.
- Naidenoff G., *Paulina Jaricot. Założycielka Dzieła Rozkrzewiania Wiary i Żywego Różańca*, Warszawa 1997.